



Отварање тржишта природног гаса 1. јануара 2015.

Агенција за енергетику
Републике Србије

*Београд,
18. септембра 2014.*

Садржај

- Отварање тржишта природног гаса за све купце
- Правни оквир за функционисање тржишта гаса
- Учесници на тржишту гаса
- Улога снабдевача и оператора система
- Избор снабдевача
- Шта се плаћа / садржај рачуна
- Шта би требало радити до 1. јан 2015.
- Снабдевачи – обавезе према купцима
- Процедура промене снабдевача
- Припреме ОДС и купаца за отворено тржиште

Отварање тржишта природног гаса за све купце /1

- Законска обавеза,
- Нема услова за ефикасан развој тржишта гаса,
- Доминантан снабдевач на велико је Србијагас,
- Право на слободан избор снабдевача имају сви купци, укључујући и домаћинства,
- Право на регулисано јавно снабдевање имају само домаћинства и мали купци.

Мали купци - крајњи купци (правна лица и предузетници) који имају мање од 50 запослених, укупан годишњи приход у износу до 10 милиона евра у динарској противвредности и чији су сви објекти прикључени на дистрибутивни систем природног гаса – да би био мали купац, мора да испуни сва три услова. Предлаже се додавање критеријума по количини, „и годишње троши мање од 100.000m³“.

Отварање тржишта природног гаса за све купце /2

Очекиване промене:

- Мале су шансе да ће домаћинства и мали купци изаћи на тржиште
- Остали купци прикључени на дистрибутивни систем - морају на тржиште
- Први излазак на тржиште се не сматра променом снабдевача, а ОДС читава стање мерача при преласку на снабдевача на слободном тржишту.

Отварање тржишта природног гаса за све купце /3

- Дистрибуција и управљање ДС - **34** лиценце
- Јавно снабдевање природним гасом - **33** лиценце
- Снабдевање на слободном тржишту - **28** лиценци
 - од тога, дистрибуције имају - **13** лиценци

**Сваки снабдевач на слободном тржишту
може да нуди природни гас
свим купцима на територији Србије,
без обзира на чији систем је објекат купца прикључен**

Правни оквир за функционисање тржишта гаса

Директиве ЕУ – обавезујућа полазна основа

Закон о енергетици (2011) / Одлуке Министарског Савета ЕнЗ

✓ Правила о раду транспортног система (елем. тржишта)

- Правила о раду дистрибутивног система

✓ Правила о промени снабдевача

✓ Методологије за одређивање цене приступа систему за транспорт и дистрибуцију

✓ Методологија за одређивање цене јавног снабдевања

Предлог измена и допуна Закона о енергетици 2014:

Повећање сигурности снабдевања и заштите потрошача

Слободно тржиште – регулисано је све осим цене гаса, која је резултат тржишне утакмице, закони о трговини, заштити конкуренције...

Учесници на тржишту

Учесници на тржишту природног гаса	
Произвођач	
Снабдевач	
Јавни снабдевач	
Крајњи купац	
Оператор транспортног система	
Оператор дистрибутивног система	
Оператор складишта	

Улоге енергетских субјеката /1

1) **Оператор транспортног система (ОТС) да:**

- управља транспортним системом,
- уравни дневни улаз и излаз гаса из транспортног система,
- обезбеди поузданост испоруке и прописани квалитет гаса на излазу из система,
- физички испоручи уговорени гас,
- обезбеди правовремено информисање купаца о цени приступа транспортном систему,

Улоге енергетских субјеката /2

1) Оператор транспортног система (ОТС) да:

- обезбеди адекватност и тачност мерења,
- обезбеди мерне податке за обрачун трошкова приступа транспортном систему (снабдевачу и купцу),
- формира базу података о мерним местима и њиховим снабдевачима – ко је снабдевач, када уговор истиче...
- обавести резервног снабдевача, ако купац остаје без снабдевача,
- обезбеди ефикасну промену снабдевача.

Улоге енергетских субјеката /3

2) Оператор дистрибутивног система (ОДС) треба да:

- обезбеди поузданост испоруке и прописани квалитет гаса на излазу из система (ако прихвата и домаћи гас који има утицаја на квалитет на излазу),
- физички испоручи уговорени гас,
- обезбеди адекватност и тачност мерења,
- обезбеди мерне податке потребне за обрачун (снабдевачу, транспортеру, купцу),
- обезбеди правовремено информисање купаца о цени приступа дистрибутивном систему,

Улоге енергетских субјеката /4

2) Оператор дистрибутивног система (ОДС) треба да:

- прогнозира потребе купаца (количина, капацитет) за наредни период,
- формира базу података о мерним местима и њиховим снабдевачима – ко је снабдевач, када уговор истиче...
- обавести резервног снабдевача ако купац остаје без снабдевача,
- обезбеди ефикасну промену снабдевача.

Купац не може да бира оператора!

Улоге енергетских субјеката /5

3) Јавни снабдевач да:

- утврди који његови купци не задовољавају критеријум за малог купца,
- обавести купца који од 01.01.2015. више неће имати право на јавно снабдевање,
- ако је заинтересован да га снабдева и на слободном тржишту, да му да нову понуду.

Улоге енергетских субјеката /6

3) Снабдевач (на слободном тржишту) да:

- прогнозира потребе својих купаца,
- набави гас којим снабдева своје купце / неразвијено тржиште / улога државе / јавне набавке ?
- објави услове продаје и обезбеди транспарентност и равноправни положај крајњих купаца,
- организује пријем жалби (на снабдевача и на оператора система),
- унапређује комерцијалне сервисе.

Снабдевач има комерцијалну улогу и купац може да га изабере / промени !

Припрема снабдевача /1

1. Анализа исплативости снабдевања на слободном тржишту – могућности набавке, набавне цене гаса, могући купци, продајне цене и услови продаје ...
2. Енергетски субјекти заинтересовани за снабдевање морају:
 - да се лиценцирају за снабдевање на слободном тржишту,
 - да раздвоје рачуне за делатности: ОДС, јавно снабдевање и снабдевање (на слободном тржишту),
 - да припреме форму понуде и уговора (Закон);
 - могу да формирају различите групе купаца које желе да снабдевају - јасан критеријум за поделу, није нужно да буде као у методологијама за регулисаног ОДС,

Припрема снабдевача /2

- да објаве услове снабдевања и друге елементе значајне за уговор,
- да обезбеде бесплатну телефонску линију за обавештавање и одговоре на питања купаца,
- да припреме информациону инфраструктуру за нову улогу,
- да обавештавају ОДС за која мерна места имају уговор о снабдевању и до када,
- остале законске обавезе по законима о трговини, заштити потрошача, облигационим односима...

Шта се плаћа

Утрошен природни гас – цене нису регулисане, нема обавезне методологије нити сагласности Агенције, али снабдевач може да пропише правила формирања цене снабдевања

Услуга оператора транспортног и дистрибутивног система (мрежарина) – регулисано.

Купац има уговор о продаји гаса само са снабдевачем и све финансијске обавезе испуњава преко снабдевача.

Мрежарину за купца плаћа снабдевач, уколико услугу оператора (мрежарину) није директно уговорио крајњи купац.

Садржај рачуна

Садржај рачуна - одлука снабдевача у складу са законом и Уредбом о општим условима...

Обрачунава и издаје рачун – снабдевач

Извор података за обрачун - мерења, обезбеђује оператор система.

Садржај рачуна – препоручује се да у рачуну буде посебно исказана мрежарина, да би купац:

- могао да пореди понуде различитих снабдевача и
- имао информацију како треба мењати начин потрошње да би рачун био мањи (нпр. смањење капацитета равномернијом потрошњом).

Ако купац остане без снабдевача

Домаћинства и мали купци који остану без снабдевача имају загарантовано **јавно снабдевање**, на неодређено време.

Остали купци имају право на **резервно снабдевање**, али само у случајевима прописаним Законом и на ограничено време – 60 дана.

Информацију да купац нема изабраног снабдевача има оператор система који обавештава резервног / јавног снабдевача.

Резервно снабдевање

Право на резервно снабдевање – прописано је у Закону

Резервног снабдевача одређује Влада.

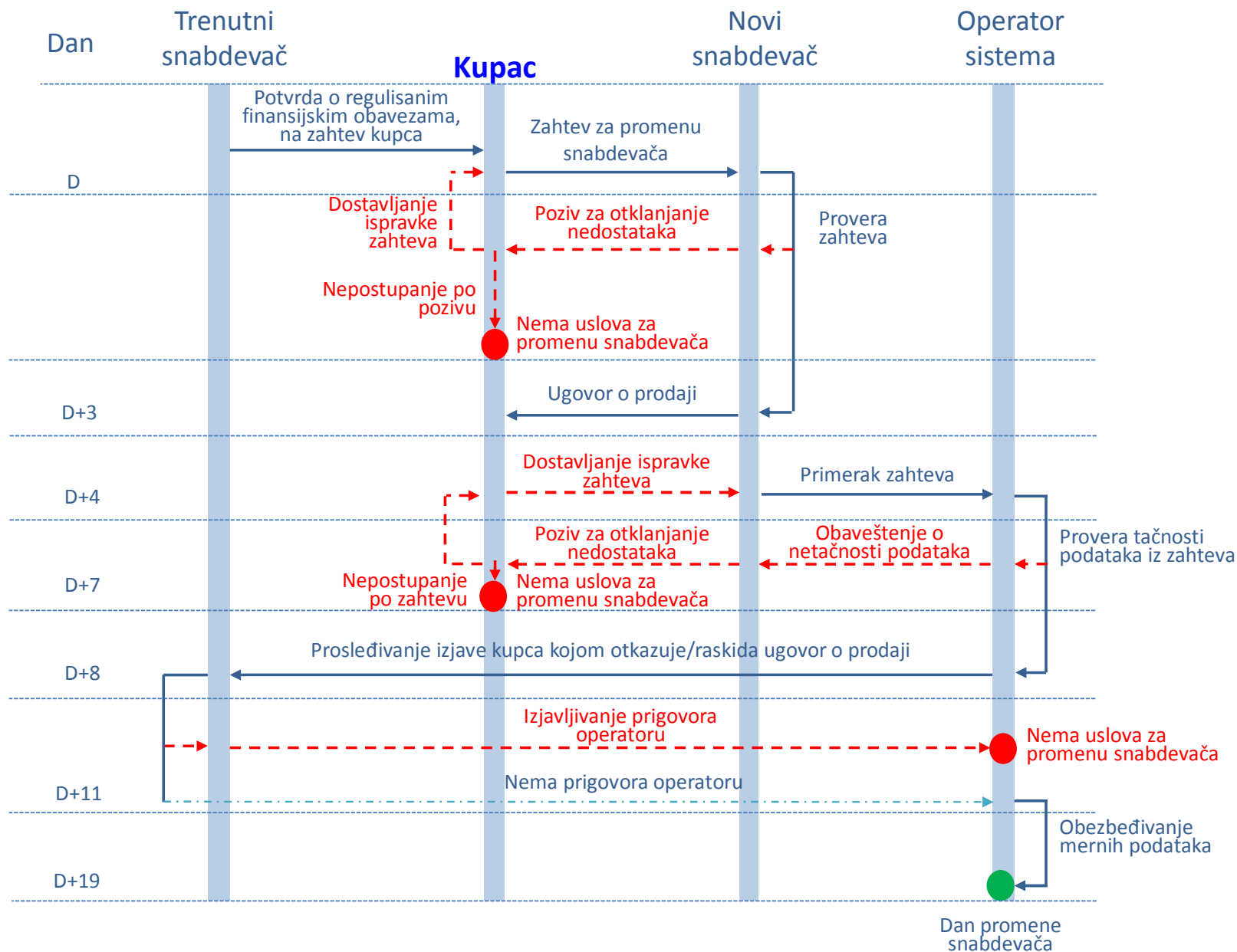
Цена природног гаса резервног снабдевача не може бити нижа од продајне цене природног гаса за балансирање – предлог да се промени у новом ЗоЕ.

ЈП Србијагас – одређен до 1. јануара 2016.

Обавезе ОДС према резервном снабдевачу:

- Обавештавање ко је прешао на резервно снабдевање,
- Уговор о приступу,
- Очитавање и достављање мерних података.

Правила промене снабдевача



Промена снабдевача је за купца бесплатна, максимално траје 21 дан

Припреме ОДС и купаца

ОДС/Јавни снабдевач:

- утврдити ко су мали купци (до 50 радника, 10 мил ЕУ)
- обавестити купце који немају право на јавно снабдевање

Купци:

- добро познавање и представљање своје потрошње потенцијалном снабдевачу
- јавне набавке? Предлог за буџетске кориснике да се расписује тендер за више купаца (све градске школе, болнице...)

Сви:

Идентификовати проблеме са јавним набавкама.

Хвала на пажњи!

www.aers.rs